

Børne Blad

Entered at the post-office at Decorah, Iowa, as second class matter.

Nr. 6.

11te februar 1894.

20de aarg.

u-u-u u

Børneblad

udkommer hver søndag og koster 50 cents for aaret, betalt i forskud. I passer til en adresse paa over 5 eksptr. leveres det for 40 cents, og over 25 eksptr. for 35 cents. Ell Norge koster det 60 cents.

Penge og bestillinger, samt alt, hvad der angaar ekspeditionen, sendes direkte til LUTH. PUB. HOUSE, Decorah, Iowa.

Alt vedkommende redaktionen af Bladet sendes til Rev. C. Wulfsberg, Decorah, Iowa.

Undervisningsplan for søndagsskolen.

Sjette lektse.

Det andet bud.

I. Forbudet.

ABC-klassen: Det andet bud.

Katekismus-klassen: Det andet bud og Luthers forklaring.

Forklarings-klassen: Det andet bud, Luthers forklaring samt Matt. 5 34-37 (Sp. 83), og 5 Mos. 18, 10-12 (Sp. 85).

Wink.

1. Hvorfor begynder Luther altid sin forklaring af dette og de følgende bud med de ord: „Vi skal frygte og elske Gud?“ Forbi vil ikke kan holde noget af de andre bud ret uden at holde det første bud.
2. Hvad er Guds navn? Gud selv og alt det, hvorved han gør sig kjendt.
3. Giv nogle eksempler paa Guds navn. De navne, som han selv giver sig i skriften, f. eks. Gud, Herren, Jesus; hans egenfæder, f. eks. den hellige, den almægtige; hans ord, et eller andet bibelsprog; hans instrumenter, baaben, nabvernen; hans gjeminger, f. eks. forlyst, skabelse, frelse.
4. Hvad forbydes i det andet bud? At tage Guds navn forfængelig.
5. Hvad er det at tage noget forfængelig? At tage det til unytte, at misbruge.
6. Naar tages Guds navn forfængelig? Naar man ved Guds navn bander, sverger, gjør troldom, lyver eller bedrager.
7. Hvad er det at gjøre noget ved Guds navn? Det er det samme som at tage Gud med paa det, man gjør.
8. Naar bander man ved Guds navn? Naar man ønsker ondt fra Gud over sig selv eller andre.
9. Hvad er det at sverge? At tage Gud til vidne paa, at man taler sandhed.
10. Naar alene er det ret at sverge? Naar Guds ære og næstens nød kræver, eller ubrugeligheden befaler det (Ebh. 9). Jesus svor for det høie raad, at han var Guds Søn).
11. Hvad siger Herren om al anden svergen? „I skal aldeles ikke sverge!“ o. s. v. (Matt. 5, 34-37). Eksempel paa letfindig, unødvendig svergen: Herodes, Ehb. 56; paa falsk svergen: Peter, Ehb. 92.
12. Hvorfor er det forbudt at sverge ved himmelen, jorden, Jerusalem eller dørt-hovedet? At dette hører Gud til; at tage dette til vidne er at tage Gud selv til vidne (Matt. 5, 34-37).
13. Hvad er det at gjøre troldom ved Guds navn? Det er uden befaling eller forjættelse fra Gud at bruge Guds navn eller ord til at helbrede, sige, fremmane døde, spaa eller til at øve lignende overtro (5 Mos. 18, 10-12).

14. Hvem lyver og bedrager ved Guds navn? De, som smykker falsk lære eller ugudeligt liv med Guds ord og navn (Karlshærne, Ehb. 87).
15. Hvorledes kan man tage Guds navn forfængelig, selv om man ikke bander, sverger, gjør troldom, lyver og bedrager herved? Enten ved at tale nedsettende om noget, som Gud har lagt eller gjort, eller ved at bruge Guds ord og navn tanfæst eller letfindig.
16. Men hvad skæder ved laaledes letfindig at nævne Gud eller hans ord, saalænge man bare ikke mener noget ondt med det? Man gjør dog ondt herved; man gjør ondt mod Gud ved at behandle hans ord og navn, som har det intet værd, og man sløver sit eget og andres sind for Guds ords og navns virksomhed.
17. Hvad vil det sige, at Gud ikke vil holde den uforsigtig, som tager hans navn forfængelig? Gud vil haardt straffe ham.
18. Hvorfor har Gud søiet Jaaban trusel netop til dette bud og ikke til de andre? Forbi synd mod dette bud let agtes ringe, men er stor og maa straffes af Herren.

Lessons for the Sunday School.

Sixth Lesson.

THE SECOND COMMANDMENT.

I. What God therein forbids.

ABC Class: The Second Commandment.

Catechism Class: The Second Commandment and Luther's Explanation.

Explanation Class: The Second Commandment, Luther's Explanation, Matt. 5, 34-37 (Quest. 83), and Deut. 18, 10-12 (Quest. 85).

INSTRUCTION.

1. Why does Luther begin his explanation of this commandment and the following ones with the words: "We should fear and love God?" Because we can keep no commandment rightly without keeping the first commandment.
2. What is God's name? God himself and everything by which he makes himself known.
3. Mention some example of God's name. The names, he gives himself in Scripture, as God, the Lord, Jesus; his attributes, as the Holy, the Almighty; his Word, some passage from the Bible; his Sacraments, Baptism, the Lord's Supper; his works, as Providence, Creation, Salvation.
4. What is forbidden in the second commandment? To take God's name in vain.
5. What is it to take in vain? To take to no purpose or use, to misuse.
6. Who take God's name in vain? Those who curse, swear, conjure, lie, or deceive by God's name.
7. What is it to do something by God's name? It is to take God along with you in the doing of it.
8. Who curse by God's name? They that wish evil from God upon themselves or others.
9. Who swear by God's name? They that ask God to be witness, that they speak the truth.
10. When is it right to swear? When the honor of God, or the need of my neighbor makes it necessary, or the government commands it (B. H. 9). Jesus swore before the Jewish Concll, that he was the Son of God).
11. What does the Lord say of all other swearing? "Swear not at all," etc. (Matt. 5, 34-37). Example

- of careless, unnecessary swearing: Herod, B. H. 56; of false swearing: Peter, B. H. 92.
12. Why is it forbidden to swear by the heaven, the earth, Jerusalem, or by one's head? All these belong to God. He who takes these as witness to the truth of what he says, asks God himself to be his witness (Matt 5, 34-37).
 13. Who conjure by God's name? They that, without command or promise of God, try, by God's name or Word, to cure sickness, charm, call back the spirits of the dead, divine coming events, or practice similar superstition (Deut. 18, 10-12)
 14. Who lie and deceive by God's name? They that use God's name or Word as a cloak for their false doctrine or ungodly life (the Pharisees, B. H. 87).
 15. How may people take God's name in vain, who neither curse, swear, conjure, lie, nor deceive thereby? When they speak slightly of anything that God has said or done, or, when they use his name or word in a thoughtless or irreverent manner.
 16. Does such careless mention of God's name or Word do any harm, when we mean no harm thereby? Certainly; we wrong God by treating his name and word as of no account, and we hinder the name and word of God from having any effect upon us or others.
 17. what is the meaning of the words: "The Lord will not hold him guiltless, that taketh his name in vain?" God will severely punish him.
 18. why does God add this threat to the second commandment and not to the others? Because sin against this commandment is looked upon as small; it is great, however, and must be punished by the Lord.

Gravstøtten.

Daa det første stenhuggerverksted i Chicago kom en dag en fattig klædt gut ind og betragtede opmærksomt de mange større og mindre gravstene af marmor, som var opstillede i det store verksted.

Engen lagde videre merke til den lille gut, førend han vendte sig til en, som han troede var formanden og pegede paa en af de simplere stene og sagde:

„Hvad koster en saadan?“

Manden nævnte prisen.

„Er den saa dyr? Det er mere, end jeg kan betale.“

Han saa paa nogle mindre gravstene, spurgte om prisen, men fandt dem alle for kostbare.

Tilslut stansede han foran en sønderbrudt sten, som den foregaaende dag var rebnet under arbeidet. Hans ansigt lysnede. En taare saaes i hans øine.

„Hvad maa jeg betale for den?“ spurgte han.

Man nævnte en billig pris, som dog vilde forøges betydelig, hvis stenen skulde forsynes med inskription.

„Den bliver for dyr med inskription. Jeg faar tage den, som den er. Kanste jeg selv kan sætte inskription paa den,“ tilføjede han.

„J maa vide“, sagde han, „at min mor og jeg, vi var alt for hinanden. Vi har paa mange aar ikke hørt noget fra far og boede alene. Jeg fortjente alt, hvad jeg kunde, og mor anstrengte sig alt, hvad hun var istand til. Hun var ikke gammel, men hun græd ofte. Alligevel søgte hun at synes glad for min skyld. Men hun blev alligevel mere og mere bedrøbet, og tilslut blev hun saa svag, at hun maatte holde sengen. Jeg gjorde, hvad jeg kunde for hende, men i forrige uge døde hun.“

Den staklars gut støttede sig mod den rebnede sten og brast i heftig graad.

Da han i begyndelsen havde spurgt efter prisen paa gravstøtter, havde mange leet af ham; men nu lo ikke længere nogen, derimod kom der taarer frem i manges øine.

Gutten tællede op den lille sum og betalte stenen. Derpaa gik han omkring og betragtede en del indskrifter og forhørte sig om, hvorledes man gjorde saadanne. Men pludselig kom han til at huste paa, hvad han havde at gjøre, og skyndte sig bort.

Den næste dag, da morgenavisene var solgte — han var avisgut — kom han med en liden kjerre for at hente stenen. Han saa rent fornøjet ud, da han drog afsted med den til kirkegaarden, og arbejderne fulgte ham opmærksomt med øinene.

De ventede, at han vilde komme igjen for bedre at lære kunsten at indridse bogstaver, men de saa ham ikke mere.

En mandagsmorgen, da arbeidet skulde begynde, kom en af stenhuggerne, som aldrig pleiede at være ædru paa arbejdsdagens første dag, med en alvorlig mine hen til de andre.

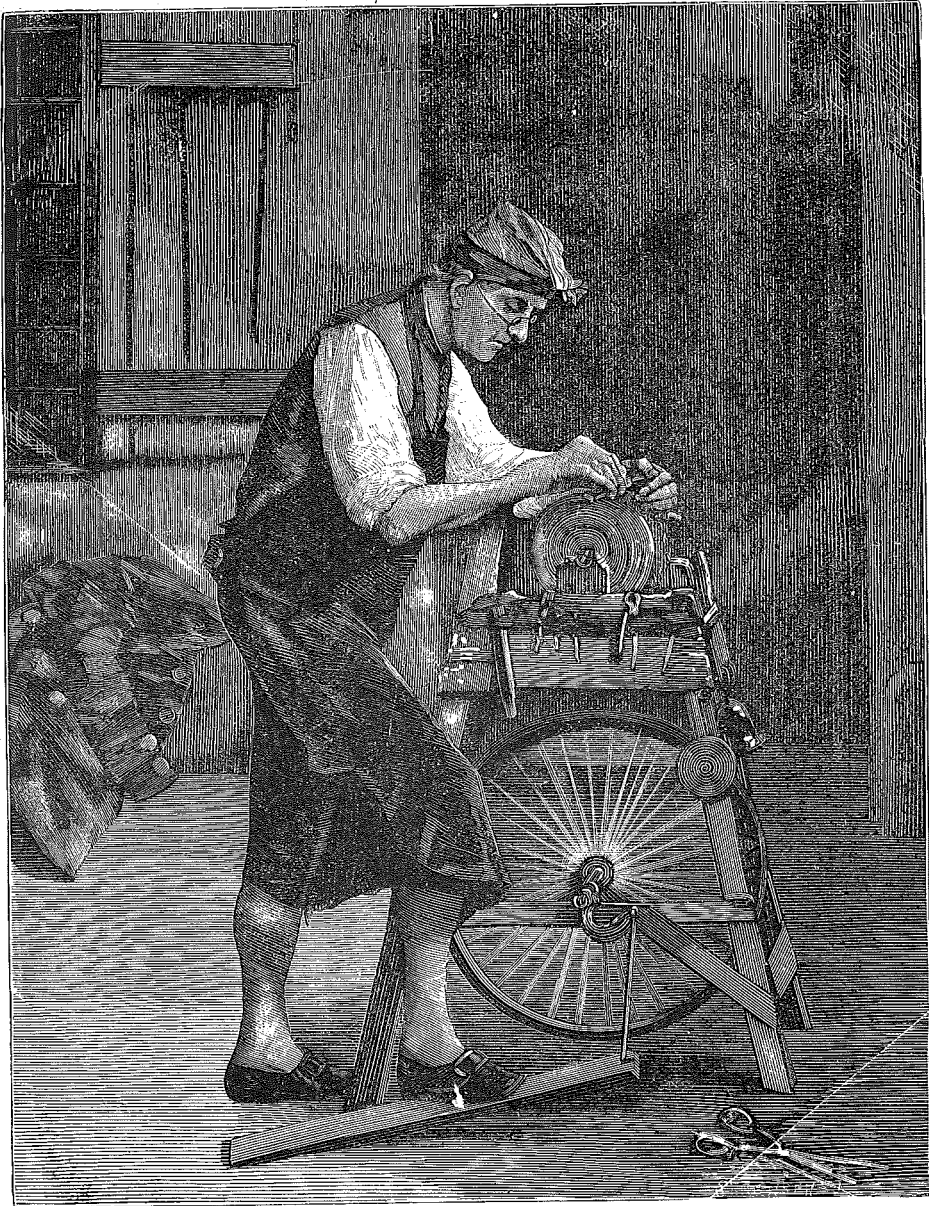
„Hør gutter, har nogen af eder lyst til at vide noget om den lille avisgut?“

„Ja“, svarede alle og stansede arbeidet. „Hvad ved du om ham?“

„Jeg har tænkt paa den flinke gut hver dag, siden han hentede gravstenen, og jeg har haft stor lyst til at opsøge ham. Jeg har imidlertid ikke vidst, hvor han boede. Men igaar gik jeg bort paa kirkegaarden og spurgte

Min kattepus.

Træfliber.

graveren. Han fulgte mig, og snart fandt vi graven. Jeg kjendte stenen; jeg skulde gjerne kjendt den mellem tusende andre. Den var forsynet med en indskrift, som gutten selv havde ridset." Han viste dem derpaa en affskrift, som han havde taget af den. I oversættelse lød den omtrent saa:

MIN MOR
HUN DØDE FORJEG UGE
HUN VA ALT JEJ EJde
HUN SAE, HUN Ville VæNTE
Paa SIN, S

Han var ikke kommen længere. „Efter en stund at have betragtet de klodsede bogstaver, vendte jeg mig mod graveren. Og bevæget hørte jeg paa, hvad han havde at fortælle.

„Ser De den lille grav ved siden af den rebnede gravsten?" spurgte han. „Der ligger nu den kjære gut. Hver dag pleiede han at arbejde en stund paa stenen, men saa blev han borte. Da kom man en dag og bestilte en liden grav. Det var for den lille avisgut. Han havde solgt aviser hele dagen og stundte sig henigjennem gaden uden at lægge merke til en vogn med et par løbste heste, som kom kjørende og gik lige over ham. Han kom stigt tilskade og døde den følgende dag. Da man fandt ham, havde han i haanden en sil, som han havde slebet spids i den ene kant. Med den havde han indridset bogstaverne i stenen. Han tænkte endnu paa sin moders gravsten. Jeg fik den ikke færdig", sagde han, men mor forstaar nok, at jeg gjerne havde villet det. Tror I ikke det? Hun venter paa mig! Dette var hans sidste ord."

Arbejderne stod længe tause.

„Og nu, gutter, hvad skal vi gjøre?" sagde arbeideren.

„Gjøre? Jeg ved, hvad vi skal gjøre! Vi vil sætte over ham den peneste gravsten, vi har," sagde den yngste blandt dem.

Og saa gav de hver nogle penge og kjøbte, ikke den fineste af gravstenene, men kanske den smaafuldeste af dem. Hans fulde navn fik de vide paa den skole, hvor han havde gaaet. Dette blev indridset paa stenen og under navnet ordene: „Han elskede sin moder." Og smukkere bogstaver fandtes ikke paa nogen indskrift i hele kirkegaarden.

Skolens lærer bad om at saa vide, naar gravstenen skulde reises, og en stor barneflo

var tilstede ved anledningen. Stedets prest holdt en tale, hvori han skildrede den lille guts kjærlighed til sin mor, hvorledes han for hendes skyld havde arbejdet og selv lidt savn. Han havde ogsaa elsket sin fælder, og det var denne kjærlighed, som havde fyldt ham med saa ædle følelser.

Hvor lidet tænker ikke mange i bort land paa sine kjæres grave; saa mange steder banffjøttes de i en sørgelig grad. Mere end en kirkegaard, særlig paa landet, bærer vidnesbyrd derom. Kunde ovenstaaende lille fortælling bringe en og anden noget at tænke paa i saa henseende!—[Barnav.

Luthers hjem.

Luthers hjem var et sandt og godt hjem. I dette boede fromhed og glæde sammen under et tag. Naar vi betragter Luthers hjem nøie, faar vi et forbillede paa et rigtigt prestehjem. Lad os betragte det nøiere. Se, der sidder alle børnene omkring bordet, og fru Kåthe har den mindste paa skjødet. Den trosfaste husven, magister Zilip, er ogsaa tilstede; han hører gjerne, at den store doktor synger de herlige sange, han selv har digtet, medens han spiller melodien paa luten. „Jeg er ikke af den mening", har Martin Luther sagt, „at evangeliet skal slaa alle kunster til jorden, hvilket enkelte overtroiske prester mener. Jeg vil gjerne have al kunst, navnlig musik og sang i hans tjeneste, som har givet os kunsten. Musik er den bedste forfriskning for et bedrøvet menneske. Hjertet bliver tilfreds og køøget. Musik er ogsaa en tugtemesterinde, den gjør folk sagtmødige og milde, sedelige og tænsomme." Sangen i Luthers hjem lyder herlig inde i værelset og ud i haven, som omgiver hjemmet. Den hæver sig op mod himmelen, saa at menneskene her nede og englene hist oppe har sin glæde af den fromme, frydefulde sang.

Naar sangen er endt, stormer børnene ud i haven, og doktor Martins øine straalet af faderglæde. Fru Kåthe trykker sit yngste barn, som er sovnat ind paa skjødet, ind til sit hjerte. Da smiler Luther og siger med et skjelmst blit til magisteren: „Se, bror

Filip, det er dog herligt, at jeg i Råthe har min herre og min Moses. Jeg vidste ellers ikke, hvem der skulde opdrage flokken derude; moderen maa holde riset over deres hoveder.“ „Na“, sagde Råthe, „min herre og husbond forstaar ogsaa at fordre Iydighed.“ „Ja, at fordre Iydighed“, svarede Luther, „men det er kvindens sag at tvinge Iydheden frem og selv at lade sig bøje i Iydheden. Læg merke til det, bror Filip, der maa være Iydhighed i et hjem. Et godt hjem er saa herligt. Ingen djævel eller pape skal røbe vor Lykke fra os; men vor Lykke er jo ogsaa bygget paa den faste grund, paa tro og bøn. Paa en saadan grund skal et hjem bygges, er det ikke bygget derpaa, staar det paa sandgrund, naar Stormen kommer, falder det om.“

„Se der kommer alle børnene ind igjen. Det er et kosteligt billede. Børnene kan ikke ret længe være borte fra sine forældre. Saaledes bør vi menneffer hænge ved vor Gud og Fader i himmelen.“

Og da nu alle børnene var samlede omkring faderens stol, gav han dem igjen sangbogen i haanden, hans haand slog paany strengene, og „Wittenberger-Mattegatan“ sang saa høit og klart, at tonerne lød ud over Saksenland, ja langt længere frem. Ogsaa vi kjender og synger Luthers salmer; gid vi altid maa synge os glade, synge os nærmere til Gud, hver gang vi synger dem og lignende sange.

Ubekjendt Synd.

Wn af passagererne paa det nylig forliste store dampskib „Central Amerika“ havde, efterat skibet var sønderslaaet, flydt omkring paa havet en tid, idet han holdt sig fast ved et stykke braggods. Da syntes han pludselig tydelig at høre sin moders røst, som sagde til ham: „Johan, var det ikke du, som tog søsters druer?“ Tredive aar forud havde hans mor sagt just disse ord til ham. Hermed forholdt det sig saaledes.

For 30 aar siden, da han endnu var et barn, havde hans søster ligget i haarde smerter i en tærende sygdom. En ven havde da for at lække hende sendt hende en stor kase vindruer, hvoraf hun med stien-

synlig vederbøggelse havde spist nogle. Resten blev gjemt i et skab; der havde det lykkes Johan at komme til dem, og saa spiste han dem op, uagtet han vel vidste, at han dermed gjorde en i høi grad kjærlighedsløs og lav gjerning. Da havde hans mor sagt de anførte ord til ham, men han negtede haardt at erkjende sin skygge gjerning. Nu var baade mor og søster døde, og hele denne tilbragelse havde været saa aldeles ublættet af hans erindring, at han efter sit eget stgænde ikke havde tænkt derpaa i det mindste i 20 aar. Men da han nu laa der paa det vide hav, alene og forladt, og hvert øieblik kunde ventes at være det sidste, da begyndte hans samvittighed at tale. Mange af hans tidligere livs synder reiste sig op for hans erindring, og særlig fremstod denne hans barndomsynd for ham med en saadan magt, at han syntes Iydelig at kunne høre sin moders røst, som erindrede ham om hans usle handlemaade mod sin syge søster.

Saaledes gaar det, naar den sovende samvittighed engang vaagner. Synder, som for længe siden er glemte, træder da frem med forskædelig klarhed, som var de indristede i samvittigheden med jernstil. Intet er glemt, alt kommer frem. Der er kun et eneste middel, som kan rense samvittigheden fra synden, og det er bestræffelsen med Jesu blod (H. br. 10, 22). Er du ikke bleven renset i dette blod, skal dine synder, som du nu søger at glemme, alle træde dig imøde, om ikke før, saa ved Guds trone. I domsilben skal de alle reise sig imod dig. Du maatte du derfor nu, medens det heder „idag“, komme frem i lyset og bekjende dine synder, at du maatte blive renset fra al synd!

„Derfor vi bekjender vore synder, er han trofast og reiskærdig, og han forlader os synderne og renser os fra al uretskærdighed“ (1 Joh. 1, 9).

Troen er haanden.

Troen er haanden, som griber den tilbudte gave. Men ogsaa den svage tro er tro, ogsaa en skjælvende haand er en haand. Og om du end med skrænde, skjælvende haand griber den tilbudte naade, du bliver dog frelst, naar du kun ikke slipper Kristus; thi han vil ikke slippe dig.—[Luther.

Edle og Lillegut.

»Er han ikke sød, Rolf? Se, hvor nydelig han smiler!« sagde Edle idet hun beundrende betragtede sin lille broder, som hun netop passede.

»Jo,« svarede Rolf »han er dejlig. Jeg skulde bare ønske, at han vilde skynde sig og vokse. Tænk, hvor morsomt det blir, naar han kan springe omkring!«

»Ja, du vilde vel synes, det var moro at kunne lege med ham og have ham med paa skolen!« lo Edle.

»Na ja, det er sikkert; vi skulde vel faa moro sammen!« mente Rolf. »Men nu maa jeg gaa. Jeg skal være hos Karl Bram klokken halv fire.«

»Farvel da!« raabte Edle efter ham, idet han gik.

Idetsamme kom moderen ind. »Det er kjedeligt,« sagde hun, at jeg maatte lade barnepigen gaa hjem til sin syge broder netop i eftermiddag; for nu fik jeg telegram fra fru Ros, hvort hun beder mig at møde hende paa jernbanestationen klokken fire. Hun skal reise videre klokken halv fem; det er ikke tid til, at hun kan følge med hjem, og hun vil endelig træffe mig og saa — —.«

»Kan du ikke lade mig passe Lillegut da, snilde mama. Jeg skal passe saa grulig godt paa ham, medens du er borte. Du behøver ikke at være det mindste ræd for ham.«

»Jeg skal være hjemme igjen klokken fem, men du maa love mig endelig at passe godt paa ham. Du maa ikke gaa ud af værelset med ham; det er raat og koldt ude idag, og de andre værelser er ikke saa gjenmvarme. Lov mig altsaa det.«

»Ja, det kan du være sikker paa, mama. Hvorfor skulde jeg gaa ind i noget andet værelse med ham? Men nu maa du skynde dig og gjøre dig færdig; ellers kommer du for sent paa stationen og faar ikke stor tid til at snakke med fru Ros.«

Et minuter efterpaa hørte Edle nogen gaa i gangdøren og vidste da, at moderen var gaaet og havde overladt sin lille skat til hendes omsorg.

Omtrent en halv time senere hørte Edle lyden af militærmusik borte i gaden. Hun sprang op med den lille i sine arme og saa ud af vinduet.

»Na, det var idag, soldaterne skulde marschere gennem byen!« udbrød hun. »Jeg husker, at Rolf sagde det. O, hvor morsomt det skulde være at se dem. Her vil jeg ikke faa et glimt af dem; men fra spisestuvinduet vil jeg kunne se dem allesammen. Det vil ikke kunne gjøre noget, om jeg tager Lillegut med derind. Jeg kan jo taste et tørklæde over ham.«

»Suff paa dit løfte!« hvissede hendes samvittighed.

»Mama viste ikke, at soldaterne vilde komme forbi,« sagde Edle til sig selv og forsøgte at stille sin samvittighed tilfreds. I næste øieblik havde hun kastet et sjal om broderen og skyndte sig over gangen ind i spisestuen, hvorfra hun kunde se alle soldaterne marschere forbi.

* * *

Den næste morgen maatte doktoren hentes. Lillegut var bleven syg; han pustede saa tungt, stakkels lille. Et af vinduerne i spisestuen havde staaet aabent, og barnet var bleven forkjølet under det korte ophold der, medens Edle saa paa soldaterne.

Stakkels Edle! Hun begyndte at græde, da hun fik vide, at broderen var bleven syg.

»Det er min skyld. Det er min skyld!« hulkede hun, idet hun slog armene om moderens hals og fortalte, hvorledes hun ikke havde gjort, hvad hun havde lovet.

»Tror du, Lillegut kommer til at dø?« hvissede hun. »O da vil jeg aldrig kunne blive glad mere, og —.«

»Hys, mit barn,« sagde moderen. »Bed Gud om tilgivelse for din synd. Ved hans hjælp faar vi haabe, at vi faar beholde den kjære lille.«

Og Lilleguts liv blev sparet. Edle fik beholde den kjære lille broder, og under sin opvekt havde han ingen trofastere ven end hende. Men en ting havde den unge pige lært, og det var at holde sine løfter, selv om det kunde falde mindre behageligt for hende.

Stjulte dyr.

1. Aberdeen er en bj i Skotland. (Tre pattedyr og én fugl.)
2. Klo mod klo. (1 fugl.)
3. Hun digtede en smuk sang (1 pattedyr.)

Halvor J. Rife.
(Fra Næs i Telemarken.)